

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

Į S A K Y M A S
DĖL SUTRUMPINTO DARBO LAIKO TRUKMĖS NUSTATYMO, ATSIŽVELGIANT Į
DARBO APLINKOS VEIKSNIUS, KRITERIJŲ PATVIRTINIMO

2004 m. balandžio 6 d. Nr. V-196
Vilnius

Vykdydamas Darbuotojų saugos ir sveikatos darbe teisės aktų, kuriuos reikia parengti arba suderinti su Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymu, rengimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 16 d. nutarimu Nr. 1177 „Dėl darbuotojų saugos ir sveikatos darbe teisės aktų, kuriuos reikia parengti arba suderinti su Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymu, rengimo plano patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. [89-4039](#)) 16 punktą,

1. T v i r t i n u Sutrumpinto darbo laiko trukmės nustatymo, atsižvelgiant į darbo aplinkos veiksnius, kriterijus (pridedama).

2. P r i p a ž i s t u netekusiu galios Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. gruodžio 24 d. įsakymą Nr. V-762 „Dėl Sutrumpinto darbo laiko trukmės nustatymo pagal darbo aplinkos veiksnius kriterijų ir tvarkos patvirtinimo“.

SVEIKATOS APSAUGO MINISTRAS

JUOZAS OLEKAS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos
sveikatos apsaugos ministro
2004 m. balandžio 6 įsakymu Nr. V-196

SUTRUMPINTO DARBO LAIKO TRUKMĖS NUSTATYMO PAGAL DARBO APLINKOS VEIKSNIUS KRITERIJAI IR TVARKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Sutrumpinto darbo laiko trukmės nustatymo pagal darbo aplinkos veiksnius kriterijai ir tvarka (toliau – kriterijai) reglamentuoja darbo aplinkos veiksnius, dėl kurių nustatoma sutrumpinta darbo laiko trukmė.

2. Šiais kriterijais turi vadovautis darbdaviai arba darbdavio įgalioti asmenys saugai ir sveikatai, kai kenksmingų darbo aplinkos veiksnių dydžiai viršija darbuotojų saugą ir sveikatos teisę reglamentuojančiais teisės aktais nustatytas leistinas ribines vertes ir kai techninėmis, organizacinėmis ar kitomis priemonėmis jų dydžio sumažinti iki sveikatai nekenksmingų dydžių neįmanoma.

II. SĄVOKOS IR JŲ APIBRĖŽIMAI

3. Šiame dokumente vartojamos sąvokos:

3.1. **Darbo laikas** – tai laikas, kurį darbuotojas privalo dirbti jam pavestą darbą, ir kiti jam prilyginti laikotarpiai (Žin., 2002, Nr. [64-2569](#)).

3.2. **Profesinė rizika (rizika)** – pavojaus sveikatai ar gyvybei (traumos ar kitokio darbuotojo sveikatos pakenkimo) galimybė dėl kenksmingo ir (ar) pavojingo darbo aplinkos veiksnio ar veiksnių poveikio (Žin., 2003, Nr. [100-4504](#)).

3.3. **Rizikos vertinimas** – esamo ar galimo rizikos veiksnių poveikio vertinimo procesas, kurio metu identifikuojama esama ar galima rizika, atliekami rizikos tyrimai, nustatoma rizika ir priimamas sprendimas, ar rizika yra priimtina, ar nepriimtina (Žin., 2003, Nr. [100-4504](#)).

3.4. Kitos sąvokos ir apibrėžimai atitinka nustatytus Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymu ir kitais darbuotojų saugą ir sveikatą reglamentuojančiais teisės aktais.

III. NUORODOS

4. Teisės aktai, kuriais vadovaujantis nustatomi leistini ribiniai dydžiai darbo aplinkoje:

4.1. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 1998 m. gegužės 6 d. įsakymas Nr. 87/236 „Dėl darbo su asbestu taisyklių tvirtinimo“ (Žin., 1998, Nr. [44-1225](#)).

4.2. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. birželio 21 d. įsakymas Nr. 80/353 „Dėl Darbuotojų apsaugos nuo biologinių medžiagų poveikio darbe nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. [56-1999](#)).

4.3. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. liepos 24 d. įsakymas Nr. 97/406 „Dėl Darbuotojų apsaugos nuo cheminių veiksnių darbe nuostatų bei darbuotojų apsaugos nuo kancerogenų ir mutagenų poveikio darbe nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. [65-2396](#)).

4.4. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro 1999 m. rugsėjo 20 d. įsakymas Nr. 70/403 „Dėl Darbuotojų apsaugos nuo triukšmo poveikio darbe nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 1999, Nr. [82-2438](#)).

4.5. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. sausio 18 d. įsakymas Nr. 28 „Dėl Elektrostatinio lauko stiprio leidžiamų lygių nustatymo darbo vietose taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. [10-302](#)).

- 4.6. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1998 m. gruodžio 31 d. įsakymas Nr. 799 „Dėl higieninės darbo aplinkos veiksnių klasifikacijos tvirtinimo“ (Žin., 1999, Nr. [3-78](#)).
- 4.7. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2001 m. gruodžio 21 d. įsakymas Nr. 660/174 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 110:2001 „Pramoninio dažnio (50 Hz) elektromagnetinis laukas darbo vietose. Parametrų leidžiamos skaitinės vertės ir matavimo reikalavimai“ (Žin., 2002, Nr. [5-195](#)).
- 4.8. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2001 m. gruodžio 13 d. įsakymas Nr. 645/169 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 23:2001 „Kenksmingų cheminių medžiagų koncentracijų ribinės vertės darbo aplinkos ore. Bendrieji reikalavimai“ (Žin., 2001, Nr. [110-4008](#)).
- 4.9. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. gruodžio 20 d. įsakymas Nr. 656 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 31:2002 „Radiacinės saugos reikalavimai medicininėje rentgeno diagnostikoje“ patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. [9-306](#)).
- 4.10. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. vasario 12 d. įsakymas Nr. V-65 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 32:2004 „Darbas su videoterminalais. Saugos ir sveikatos reikalavimai“ patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. [32-1027](#)).
- 4.11. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugsėjo 3 d. Nr. V-520 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 33 1:2003 „Akustinis triukšmas. Leidžiami lygiai gyvenamojoje ir darbo aplinkoje. Matavimo metodikos bendrieji reikalavimai“ patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. [87-3957](#)).
- 4.12. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos vyriausiojo valstybinio gydytojo higienisto 1994 m. gruodžio 30 d. įsakymas Nr. 3 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 51-1994 „Visą žmogaus kūną veikianti vibracija. Didžiausi leidžiami dydžiai ir matavimo reikalavimai darbo vietose“.
- 4.13. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos vyriausiojo valstybinio gydytojo higienisto 1996 m. vasario 26 d. įsakymas Nr. 2 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 59-1996 „Rankas veikianti vibracija. Leidžiamieji dydžiai ir matavimo reikalavimai darbo vietose“.
- 4.14. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos vyriausiojo valstybinio gydytojo higienisto 1997 m. gegužės 15 d. įsakymas Nr. 2 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 69-1997 „Šiluminis komfortas ir pakankama šiluminė aplinka darbo patalpose. Parametrų normuojamos reikšmės ir matavimo reikalavimai“.
- 4.15. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 21 d. įsakymas Nr. 663 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 73:2001 „Pagrindinės radiacinės saugos normos“ patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. [11-388](#)).
- 4.16. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. birželio 27 d. įsakymas Nr. 361 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 80:2000 „Elektromagnetinis laukas darbo vietose ir gyvenamojoje aplinkoje. Parametrų normuojamos vertės ir matavimo reikalavimai 10 kHz-300 GHz dažnių juostose“ (Žin., 2000, Nr. [53-1548](#)).
- 4.17. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gegužės 24 d. įsakymas Nr. 277 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 98:2000 „Natūralus ir dirbtinis darbo vietų apšvietimas. Apšvietos ribinės vertės ir bendrieji matavimo reikalavimai“ (Žin., 2000, Nr. [44-1278](#)).
- 4.18. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 1998 m. rugsėjo 3 d. įsakymas Nr. 134/493 „Dėl krovinių kėlimo rankomis bendrųjų nuostatų“ (Žin., 1998, Nr. [79-2242](#)).
- 4.19. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. spalio 16 d. įsakymas Nr. A1-159/V-612 „Dėl Profesinės rizikos vertinimo nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. [100-4504](#)).
- 4.20. Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymas (Žin., 2002, Nr. [64-2569](#)).
- 4.21. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. gegužės 14 d. nutarimas Nr. 587 „Dėl darbų, kuriuose gali būti taikoma iki dvidešimt keturių valandų per parą darbo laiko trukmė, sąrašo, darbo ir poilsio laiko ypatumų ekonominės veiklos srityse, darbų, sąlygų, kurioms esant gali būti

įvedama suminė darbo laiko apskaita, suminės darbo laiko apskaitos įvedimo įmonėse, įstaigose, organizacijose tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. [48-2120](#)).

IV. SUTRUMPINTO DARBO LAIKO TRUKMĖS NUSTATYMO KRITERIJAI

5. Darbo laikas trumpinamas dėl kenksmingų darbo aplinkos veiksnių, viršijančių darbuotojų saugą ir sveikatos teisę reglamentuojančių teisės aktų nustatytas leistinas ribines vertes:

- 5.1. cheminių;
- 5.2. biologinių;
- 5.3. fizikinių;
- 5.4. fizinių;
- 5.5. ergonominių;
- 5.6. psichosocialinių.

6. Sutrumpintas, ne daugiau kaip trisdešimt šešių valandų per savaitę, darbo laikas nustatomas asmenims, dirbantiems profesinės rizikos sąlygomis, kai sveikatai kenksmingų darbo aplinkos veiksnių dydžiai viršija nustatytas leistinas ribines vertes ir kai techninėmis, organizacinėmis ar kitomis priemonėmis jų dydžio sumažinti iki nekenksmingo sveikatai neįmanoma.

V. SUTRUMPINTO DARBO LAIKO TRUKMĖS NUSTATYMAS

7. Ne ilgesnis kaip trisdešimt šešių valandų per savaitę darbo laikas nustatomas atlikus darbo vietos įvertinimą ir nustačius, kad darbo aplinkos kenksmingų veiksnių dydžiai viršija leistinas ribines vertes ir nėra galimybės techninėmis, organizacinėmis ar kitomis priemonėmis sumažinti jų iki leistinų ribinių verčių, nustatytų darbuotojų saugą ir sveikatą reglamentuojančiais norminiais teisės aktais.

8. Kolektyvinėje, darbo sutartyje gali būti nustatytas trumpesnis nei trisdešimt šešių valandų per savaitę darbo laikas.

VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

9. Įmonėje, įstaigoje, organizacijoje ar kitoje organizacinėje struktūroje, kai darbo vietose ar aplinkoje nustatoma nepriimtina rizika ir kai nėra galimybės techninėmis, organizacinėmis ar kitomis priemonėmis sumažinti kenksmingų veiksnių dydžius iki darbuotojų saugos ir sveikatos norminiuose teisės aktuose nustatytų leistinų ribinių verčių, darbuotojams darbo laiko sutrumpinamas turi būti tik laikina priemonė.

10. Įmonės vadovas, įgyvendindamas darbdavio pareigą sudaryti saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas, nedelsdamas organizuoja reikiamų priemonių nepriimtinais rizikai šalinti parengimą ir įgyvendinimą.
